

Deres ref: 18/337-3

Vår ref: 201800223

, 2. mai 2018

Høring av rapport fra arbeidsgruppe om like konkurransevilkår for offentlige og private aktører

Innledning

Innledningsvis vil Delta påpeke at en sterk og velfungerende offentlig sektor er en garanti for å sikre alle innbyggere rettferdig fordeling, likeverdighet og god livskvalitet. Det innebærer blant annet at offentlige kjerneoppgaver etter Deltas syn skal eies og drives av det offentlige. Sentrale velferdstjenester er et offentlig ansvar. De må være under offentlig styring og demokratisk kontroll samt sikres gode rammebetingelser.

Delta mener at offentlig og privat sektor bidrar på hver sin måte til å skape en bærekraftig samfunnsøkonomi og levedyktige lokalsamfunn. Forholdet mellom dem må være balansert på en hensiktsmessig måte. På den bakgrunn er Delta positive til at det er igangsatt et arbeid med å klargjøre dagens regelverk om offentlig støtte, og utrede behovet for eventuelle endringer. På denne måten vil man kunne sikre at nasjonal rett blir i tråd med Norges EØS- rettslige forpliktelser etter EØS- avtalen. Imidlertid savner vi en grundigere drøfting av handlingsrommet EØS-avtalen gir på dette området.

I rapporten drøftes ulike «grenseflater» mellom det som EØS-avtalen kaller «økonomisk aktivitet» og «ikke-økonomisk aktivitet». Et eksempel på en «grenseflate» kan være en kommunalt drevet kino som konkurrerer med en privat kino. Dette er i utgangspunktet «økonomisk aktivitet». Dersom kommunen subsidierer slik aktivitet ved for eksempel billig husleie, så kan det komme i konflikt med statsstøtteregelverket.

Like konkurransevilkår må innebære samme lønns-, pensjons, og arbeidsvilkår i private virksomheter som konkurrerer med hverandre

Delta mener at like konkurransevilkår skal gjøres gjeldende først og fremst mellom virksomheter som har samme rammebetingelser og krav til utøvelse av

virksomheten. Det er ikke rimelig at private virksomheter skal ha fordelene av å kunne konkurrere fritt om å tilby varer og tjenester, dersom de samtidig har et konkurransefortrinn gjennom mer lempelige krav til produksjonen etter tilsvarende krav til offentlig virksomhet i aktuelle lover, reguleringer og avtaler.

Det må stilles krav til at private virksomheter som skal konkurrere med offentlige aktører må oppfylle tilsvarende krav om lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår i driften av sin virksomhet. Dersom offentlig virksomhet settes på anbud for å redusere kostnader gjennom lavere lønninger, mindre personell og dårligere pensjoner, så bidrar dette ikke til bedre offentlige tjenester.

Offentlig sektors samfunnsoppdrag og særpreg

Delta vil understreke at offentlig sektor har noen oppgaver privat sektor ikke har. Dette gir den et eget særpreg. Dette er også utvalget enig i. I rapporten sies det blant annet at «hensynet til det offentlige samfunnsoppdraget, der offentlig sektor som et ledd i å ivareta dette, tilbyr en rekke ulike tjenester som er organisert på ulikt vis».

Arbeidsgruppen kaller offentlig sektors samfunnsoppdrag «et viktig bakteppe». Delta mener at samfunnsoppdraget det vises til, er mer enn et «bakteppe».

En sterk og velfungerende offentlig sektor er et avgjørende bidrag for å styrke konkurranseevnen til næringslivet gjennom blant annet forsvarlig myndighetsutøvelse og offentlige tjenester av god kvalitet (for eksempel barnehage, skoler og helsevesen). Noen av disse tjenestene leveres av private, men de er offentlig finansiert. Det er et bevisst politisk valg og skal sikre flere hensyn enn de rent markedsmessige. I flere tilfeller det derfor avgjørende å legge vekt på den samfunnsøkonomiske lønnsomheten; ikke bare den bedriftsøkonomiske. Dette fordi disse tjenestene skal tilbys til hele befolkningen uavhengig av bosted og betalingsevne til den enkelte innbygger.

Få «grenseflater»

Etter Deltas oppfatning, så er det få «grenseflater» blant annet som en følge av at en rekke velferdstjenester er lovpålagte. Det tilsier at «grenseflateproblematikken» ikke er omfattende. Dette synspunktet finner støtte i arbeidsgruppens egen kartlegging der det konkluderes med at: «det generelt er lite aktuelt å snakke om konkurranseflater mellom offentlig og privat virksomhet i forbindelse med for eksempel lovpålagte velferdstjenester og myndighetsutøvelse».

Den enkelte virksomhet må selv velge hvordan tjenestetilbudet organiseres

I noen tilfeller kan det være nødvendig å organisere driften av en tjeneste på en måte som hindrer at en offentlig virksomhet kommer i konflikt med EØS-reglene om

offentlig støtte. Det innebærer at den delen av tjenesteproduksjonen som driver i konkurranse med private må holdes adskilt fra for eksempel en kommune. Det kan enten skje ved at man etablerer et eget foretak eller at man foretar et regnskapsmessig skille.

Dersom det er nødvendig å foreta et slikt skille, så mener delta at den enkelte kommune selv må velge organisasjonsform. Likevel vil Delta påpeke at fra et arbeidstakersynspunkt så er det mest hensiktsmessig at de som berøres fortsatt har kommunen som arbeidsgiver. Det sikrer både ressursutnyttelsen og ansettelsestryggheten best.

Med vennlig hilsen

Delta

Trond Ellefsen (s.)

2. nestleder

Eivind Odd Haanes

Seniorrådgiver

eivind.odd.haanes@delta.no